

The Review of Elementary School 4th Grades Students Love of Nature, Cleaning and Being Healty of Attitude

Metin BOZKURT¹, Esra SEVER²

Received: 21 June 2015, Accepted: 07 December 2015

ABSTRACT

The purpose of this study was to explore significant differences in attitudes of the fourth grade students, in accordance with their gender, preschool education and educational levels of the parents, toward some variables such as nature love, cleanness and healthism. Survey model method was used in the study to observe the target group consisting of 103 fourth grade students of a public primary school, in the city center - Kdz.Ereğli, in 2013-2014 education year. % 53.4 of these students, once, had preschool education. In the study, educational backgrounds of the parents were investigated, as well. Our findings showed that, while %19.4 of fathers of the participants was primary school graduate, %33 of them was secondary school graduate, %28.2, of them was high school graduate, %14,6 of them was university graduate and %4,9 of them has postgraduate, % 42,7of mothers of the participants was primary school graduate, %33 of them was secondary school graduate, %17,5, of them was high school graduate, %4,9 of them was university graduate and %1,9 of them had postgraduate education. In order to collect the research data, a reliable "Nature Love, Cleanness and Being Healthy in 4th Grade Elementary Social Sciences Course and Determination of Students' Attitudes Towards These Values" scale ,aforetime formed and applied by Tahiroğlu (2011). Having examined the total score of the test, related to their gender, it was observed that male students attitude coefficient toward love of nature was higher than the females and it can be said that a meaningful difference didn't occur between the groups according to result of attitude criterion. It has been found that cleanness coefficient between two groups was very close to each other, so it can be said that there was no significant difference between the males and females toward it. Depending on their gender, female students' healthism coefficient is higher than the males and, yet stil, no meaningful difference occurred between the groups. Attitude coefficients of the students, having taken preschool education, toward love of nature, healthism and cleanness are higher than the others. Although students' attitude toward these abovementioned issues differ whether they received pre-school education or not, it is claimed that there was no significant difference between the groups in terms of both variables. Moreover, the relationships between attitudes and mothers education level were also investigated. The attitudes of the students, whose mothers were primary school or university graduate, towards love of nature are better than the ones, whose mothers were a secondary school, high school or postgraduate. Together with; the students, having secondary school, high school or university graduate mothers, were more attentive to cleanness than the other students. When the point in question is healthism the students, having primary school, secondary school, high school or university graduate mothers, were more observant than the postgraduate mothers children. the students attitudes, whose fathers were post-graduate, towards love of nature are slightly higher than the ones, whose fathers were a secondary school, high school or university graduate, it can be said that the results were at good level enough to say they didn't differ significantly in terms of educational backgrounds of parents. The student's attitudes, whose fathers were a secondary school, high school or university graduate, towards cleanness are satisfactorily better than the ones, whose fathers were a primary school graduate or postgraduate. In addition to this, when the issue being talked is healthism the students, whose fathers were a primary school, secondary school or high school graduate, had desired attitudes towards cleanness and better than the ones, whose fathers were a primary school graduate or postgraduate. There were no significant differences between both circumstances mentioned above.

Keywords: Attitude, Environmental Education, Nature Love, Cleanness, Healthism

¹Principal, Kdz. Ereğli Gazi Primary School, bozkurt.metin.67@hotmail.com

²Instructor, Bulent Ecevit University Ahmet Erdoğan SHMYO, esra--sever@hotmail.com

EXTENDED ABSTRACT

The purpose of this study was to explore significant differences in attitudes of the fourth grade students, in accordance with their gender, preschool education, and educational levels of the parents, toward some variables such as nature love, cleanness and healthism. Survey model method was used in the study to observe the target group consisting of 103 fourth grade students of a public primary school, in the city centre-Kdz.Ereğli, in 2013-2014 education years. The % 53.4 of the students participating in the study is female and %46.6 is male. % 53.4 of 103 students, once, had preschool education. In the study, educational backgrounds of the parents were investigated, as well. Our findings showed that, while %19.4 of fathers of the participants was primary school graduate, %33 of them was secondary school graduate, %28.2, of them was high school graduate, %14,6 of them was university graduate and %4,9 of them has postgraduate, % 42,7of mothers of the participants was primary school graduate, %33 of them was secondary school graduate, %17,5, of them was high school graduate, %4,9 of them was university graduate and %1,9 of them had postgraduate education. In order to collect the research data, a reliable nature love, cleanness and being healthy in 4th Grade Elementary Social Sciences Course and Determination of Students' Attitudes Towards These Values' scale, aforesaid formed and applied by Tahiroğlu (2011), was conducted, and for the statistical analysis of the data obtained, T-test was applied for the independent groups so as to decide whether there was a meaningful difference. The meaningfulness level was accepted as $p = 0.05$ in testing of hypothesis. Having examined the total score of the test, related to their gender, it was observed that male students attitude coefficient toward love of nature was higher than the females and it can be said that a meaningful difference didn't occur between the groups according to result of attitude criterion. It has been found that cleanness coefficient between two groups was very close to each other, so it can be said that there was no significant difference between the males and females toward it. Depending on their gender, female students' healthism coefficient is higher than the males and, yet still, no meaningful difference occurred between the groups. One of the results of the research is that, attitude coefficients of the students, having taken preschool education, toward love of nature, healthism and cleanness are higher than the others. Although students' attitude toward these abovementioned issues differ whether they received pre-school education or not, it is claimed that there was no significant difference between the groups in terms of both variables. Yet, the students attitudes, whose fathers were post-graduate, towards love of nature are slightly higher than the ones, whose fathers were a secondary school, high school or university graduate, it can be said that the results were at good level enough to say they didn't differ significantly in terms of educational backgrounds of parents. The students' attitudes, whose fathers were a secondary school, high school or university graduate, towards cleanness are satisfactorily better than the ones, whose fathers were a primary school graduate or postgraduate. In addition to this, when the issue being talked is healthism the students, whose fathers were a primary school, secondary school or high school graduate, had desired attitudes towards cleanness and better than the ones, whose fathers were a primary school graduate or postgraduate. There were no significant differences between both circumstances mentioned above. Moreover, the relationships between attitudes and mothers education level were also investigated. The attitudes of the students, whose mothers were primary school or university graduate, towards love of nature are better than the ones, whose mothers were a secondary school, high school or postgraduate. Together with; the students, having secondary school, high school or university graduate mothers, were more attentive to cleanness than the other students. When the point in question is healthism the students, having primary school, secondary school, high school or university graduate mothers, were more observant than the postgraduate mothers children. Yet, as stated above, it can be said that the results were at good level and assumed that they were no significant differences in terms of educational backgrounds of mothers. When the results of these studies are kept in mind as well, it is advisable that some activities may be done during education at primary schools, where the first and unforgotten foundation knowledge is taught; and supposedly of course, these may be of help to students so as to develop the positive attitudes and behaviors at the early age, towards the importance of these values.

İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Doğa Sevgisi, Temizlik, Sağlıklı Olma Tutumlarının İncelenmesi

Metin BOZKURT¹, Esra SEVER²

Başvuru Tarihi: 21 Haziran 2015, **Kabul Tarihi:** 07 Aralık 2015

ÖZET

Bu araştırmada, ilkokul 4.sınıf öğrencilerinin doğa sevgisi, temizlik, sağlıklı olma tutumlarının cinsiyet, okul öncesi eğitimi alıp almama durumu, ebeveynlerinin öğrenim düzeyi değişkenlerine göre incelenmesi amaçlanmıştır. Tarama modeline dayalı olarak yürütülen araştırmanın örneklemini Zonguldak ili Kdz. Ereğli ilçe merkezinde bulunan bir kamu ilkokulunun dördüncü sınıflarında öğrenim görmekte olan toplam 103 öğrenci oluşturmaktadır. Bu öğrencilerin %53.4'ü okul öncesi eğitimi almıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerin babalarının büyük çoğunluğunun öğrenim düzeyinin ortaokul ve lise, annelerinin ise ilk ve ortaokul olduğu belirlenmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak Tahiroğlu (2011) tarafından geliştirilmiş olan "Doğa Sevgisi, Temizlik ve Sağlıklı Olma Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırma sonunda, cinsiyet değişkenine göre doğa sevgisi ve sağlıklı olma tutumlarında erkek öğrencilerin tutum puanlarının daha yüksek olduğu; temizlik boyutunda ise kız öğrenciler ile erkek öğrencilerin tutum puanlarının birbirine yakın olduğu görülmektedir. Cinsiyete göre doğa sevgisi, temizlik ve sağlıklı olmaya yönelik tutum puanları arasında anlamlı farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Okul öncesi eğitimi alan öğrencilerin almayan öğrencilere göre doğa sevgisi, temizlik ve sağlıklı olma tutum puanlarının daha yüksek olduğu ve tutum puanları arasında anlamlı farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Baba eğitim düzeyine göre babası lisansüstü mezunu olanların doğa sevgisi, lise mezunu olanların ise temizlik ve sağlıklı olma tutumlarının daha yüksek ortalamaya sahip olduğu ve verilen cevaplar arasında anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir. Anne eğitim düzeyine göre annesi üniversite mezunu olanların doğa sevgisi, lise mezunu olanların ise temizlik ve sağlıklı olma tutumlarının daha yüksek ortalamaya sahip olduğu ve verilen cevaplar arasında anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tutum, Çevre Eğitimi, Doğa Sevgisi, Temizlik, Sağlıklı Olma.

1. Giriş

Tutum, bireyin kendine ya da çevresindeki herhangi bir nesne, toplumsal konu, ya da olaya karşı deneyim, bilgi, duygu ve güdülerine (motivation) dayanarak örgütlediği zihinsel, duygusal ve davranışsal bir tepki ön eğilimidir (Inceoğlu, 2010:13). Eğitim, tutumları değiştirmede önemli bir araç olduğundan, öğretmenlerin kendi derslerine yönelik öğrenci tutumlarının ne olduğunu, nasıl ölçüleceğini bilmeleri eğitimin niteliğini arttırmada önemli bir etken olabilir. Bu da tutumların ölçülüp değerlendirilmesini, tutumlara yönelik araştırmaların yapılmasını kaçınılmaz hale getirmektedir (Özgen vd., 2007: 59).

Çevre bilincinin çocuklarda filizlenip yerleşmesinde, doğa sevgisi ve çevre korumacılığın kalıcı davranışlara ve yaşam biçimine dönüşmesinde, eğitimin rolü ve etkisi çok büyüktür (Atasoy & Ertürk, 2008:107). Çevre için eğitimin amacı sürdürülebilir bir kalkınma gerçekleştirmek ve insanlara doğayla barışmanın yollarını göstermektir (İleri, 1998:5).

Erken yaşlarda çevre eğitimi fikri, çocuğun doğaya ihtiyacı olduğu ve sağlıklı bir gelişim için doğayla sağlıklı bir ilişki içinde olması gerektiği görüşünden destek almaktadır. Okul öncesi dönemde yer alan çocukların her türlü davranışlarında yetişkinleri model aldıkları düşünüldüğünde; bu dönemde çocuklarla birlikte vakit geçiren yetişkinlerin tutum, yaklaşım ve davranışlarının oldukça önemli olduğu ve çocukların bakış açılarını birebir etkilediği göz ardı edilmemelidir (Özkubat & Demiriz, 2013:89-91).

De Haan (1991)'a göre, çevre eğitiminin amacına ulaşmasında eğitim kurumlarına büyük görevler düşmektedir. Acaba bu eğitim hangi yaşlarda ya da hangi eğitim kademesinde başlamalıdır? Çevre eğitimi ne kadar erken yaşlarda başlarsa o kadar iyidir. Çünkü okul öncesi ve okul çağlarında oluşan ilgi ve tutumlar gelecekte istenilen davranışların temelini oluşturur (Akt. Ek vd., 2009:126).

Gezegimizin geleceği, yarının yetişkinleri olan bugünkü çocukların elinde olduğuna göre, çocuklara yapılacak olan "çevre eğitimi yatırımı", dünyamıza yapılan bir yatırım olarak algılanmalıdır. Bu yatırım yapılırken, çocuk-doğa etkileşiminin geniş bir çerçevede tartışılması; çocuklarda olumlu çevresel tutum

¹Okul Müdürü, Kdz.Ereğli Gazi İlkokulu, bozkurt.metin.67@hotmail.com

² Öğr.Görevlisi, Bülent Ecevit Üniversitesi Ahmet Erdoğan SHMYO, esra--sever@hotmail.com

ve davranışlar oluşturulacak eğitim etkinlikleri ve ders programlarının yeniden belirlenmesi; ekolojik kültür ve çevre bilinci yüksek dünya vatandaşların yetiştirilmesi için ulusal ve uluslararası eğitim politikaların yeniden gözden geçirilmesi gerekmektedir. Tüm bunların gerçekleşmesi ise okullardaki teorik ve uygulamalı derslerin çevreselleşmesine ve çevre için eğitimin yaygınlığına ve etkililiğine bağlıdır (Atasoy & Ertürk, 2008:106).

Çevre eğitimi genellikle üç başlıkta incelenmektedir;

1. Doğal çevrenin içinde yapılan eğitim: Çocukların doğayla birebir etkileşimde buldukları, yaparak ve yaşayarak bilgiler edindikleri eğitimidir. Çocukların, doğal çevreleriyle birebir etkileşime girerek (çamurda oynama, kuş besleme vb.) çevrelerine karşı daha olumlu tutumlar geliştirmeleri sağlanır.

2. Çevre hakkındaki eğitim: Çocukların doğa olaylarının nasıl oluştuğu hakkında bilgi edindikleri eğitimidir. Yağmurun nasıl oluştuğu, bitkilerin nasıl büyüdüğü gibi konularda temel bilgileri kazandıkları eğitim sürecidir.

3. Çevre için eğitim: Çevrenin korunması ve bozulan dengeye karşı tedbirler alınması ile ilgili verilen eğitimidir (National Curriculum Council (1990), Akt. Kesicioğlu ve Alisinanoğlu, 2009:38).

Okulöncesi ve ilkokulda doğada gerçekleştirilecek eğitsel deneyimler bireylerin erken yaşlarda farkındalık kazanarak doğayla daha etkili ve anlamlı bir şekilde bağ kurmasını ve bunu yaşamı boyunca sürdürmesini kolaylaştıracaktır (Köşker, 2013:343). Okul öncesi eğitiminde fen etkinlikleri, çocukları dikkat etmeye, soru sormaya, merak etmeye, gözlemlemeye, araştırmaya, incelemeye ve keşfetmeye yönelten etkinliklerdir. Çocuklar bu etkinliklerle ilk elden deneyimler kazanırken onların bilimsel süreç becerilerini kullanmalarına özen gösterilmelidir. Bu etkinliklerle yaşam gerçeklerini tanıtırken çocuklarda çevre farkındalığı da sağlanacaktır. Çocukların çevrelerine karşı doğru tutumlar geliştirebilmeleri ve doğru davranabilmeleri için öğretmenin tutumlarının da doğru olması ve doğru davranması gerektiği unutulmamalıdır (MEB, 2013:48). Çevre eğitiminin etkili olabilmesi, her şeyden önce aktif katılım, gözleme ve deneyimlemeye olanak veren öğrenme ortamlarının oluşturulmasına bağlıdır. Bu açıdan, okullar ve ders ortamları, bir anlamda öğrencilerin doğaya yönelik biliş ve duyuş şekillerini besleyebilecek doğal mekânlar olmalıdır (Özdemir, 2007:35).

Sağlıklı olmak, insan mutluluğunun öncelik taşıyan bir ögesidir. Sağlıklı bir yaşam için alınması gereken önlemlerin pek çoğu günlük hayatımızda uygulamamız gereken küçük ve kolay çabalardan oluşur. Nerede olursa olsun günlük hayatı düzenleyen bazı temel kuralların bilinerek uygulanması, sağlığın korunmasını ve diğer bireylerle paylaştığımız hayatı kolaylaştırır ve daha mutlu ve huzurlu bir yaşam sürmemize yardımcı olur. Bu kurallardan bazıları arasında; temizlik, sağlıklı beslenme, bedensel ve zihinsel çalışma, düzenli hayat, sigara, alkol, uyarıcı ve uyuşturucu maddelerden uzak durma, kazalardan korunma, sorunlarla başa çıkmada doğru ve uygun yöntemler kullanmadır (Sarıkaya & Altunışık, 2011:390).

Sağlık eğitimi veren okulların sağlık kültürünü oluşturması ve kendi öğrencilerinin sağlıklarına yeterli düzeyde özen göstermeleri beklenir. Bu bağlamda düşünüldüğünde, öğrencilerde temizlik ve hijyen kavramlarının yerleşmesi sağlık kültürünün oluşması açısından önem taşımaktadır (Kahveci & Demirtaş, 2012:52). Çocukluk dönemi sağlık alışkanlıklarının geliştirilmesi için de uygun bir dönemdir. Sağlıklı bilgi, tutum ve davranışları geliştiren öğrenciler çevrelerindeki bireyler için de eğitici olabilirler (Şahin, 2000).

Çocuğun sağlıklı bir şekilde büyüebilmesi, gelişebilmesi ve öğrenmeye karşı olumlu tutumlar geliştirebilmesi için nitelikli bilişsel uyarıcıların, zengin dil etkileşimlerinin, olumlu sosyal ve duygusal deneyimlerin çocuğa sunulduğu ve çocuğun bağımsızlığının desteklendiği bir çevrenin yaratılmasına ihtiyaç vardır. Bu ise ancak sağlıklı bir aile ortamı ve nitelikli bir okul öncesi eğitim ile mümkündür (MEB, 2013:12).

1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nda, Türk Millî Eğitiminin genel amaçlarından biri de "Beden, zihin, ahlâk, ruh ve duyu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek" (Resmi Gazete, 1973) tir. Bu doğrultuda araştırmada, ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin doğa sevgisi, temizlik ve sağlıklı olmaya yönelik tutumları cinsiyet, okul öncesi eğitimi alıp almama durumu, ebeveynlerin öğrenim düzeyine göre incelenmesi amaçlanmıştır.

2. Yöntem

2.1. Model, Evren ve Örneklem

Araştırma Genel tarama modeline dayalı olarak yürütülmüştür. Genel tarama modelleri; çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkındaki genel yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2012:79). Araştırmanın örneklemini 2013-2014 eğitim-öğretim yılında Zonguldak ili Kdz. Ereğli ilçe merkezinde bulunan bir kamu ilkokulunun dördüncü sınıflarında öğrenim görmekte olan toplam 103 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin %53.4'ü kız, %46.6'sı erkektir. Bu öğrencilerin %53.4'ü okul öncesi eğitimi almıştır. Babaların %19,4'ü ilkokul, %33'ü ortaokul, %28,2'si lise, %14,6'sı üniversite ve %4,9'u lisansüstü eğitim mezunudur. Annelerin %42,7'si ilkokul, %33'ü ortaokul, %17,5'i lise, %4,9'u üniversite ve %1,9'u lisansüstü eğitim mezunudur.

2.2. Veri Toplama Araçları

Öğrencilerin doğa sevgisi, temizlik ve sağlıklı olma tutumlarını belirlemek amacıyla Tahiroğlu (2011) tarafından geliştirilen, geçerlilik ve güvenilirliği yapılmış olan "Doğa Sevgisi, Temizlik ve Sağlıklı Olma Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek; "Doğa Sevgisi", "Temizlik" ve "Sağlıklı Olma" adı altında 3 boyuttan oluşmaktadır. Bu boyutlar ve madde sayıları: Doğa Sevgisi 18 madde ile ölçülmekte; Temizlik 17 madde ile ölçülmekte; Sağlıklı Olma 25 madde ile ölçülmektedir. Ölçek 3 boyut ve toplam 60 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin "Doğa Sevgisi" boyutunun Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0.812, "Temizlik" boyutunun Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısının 0.754 ve "Sağlıklı Olma" boyutunun Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısının ise 0.723' tür. Veri toplama aracı beşli likert tipindedir. Ölçekteki her bir değer (5: Tamamen katılıyorum, 4: Katılıyorum, 3: Orta derecede katılıyorum, 2: Katılmıyorum ve 1: Kesinlikle katılmıyorum) olarak ifade edilmiştir. Maddeler 5-4-3-2-1 şeklinde puanlanmıştır. Puanların artması/azalması bireylerin doğa sevgisi, temizlik ve sağlıklı olmaya önem verme değerlerine karşı tutumlarını göstermektedir.

2.3. Verilerin Analizi

Öğrencilerin ölçeklerden aldıkları tutum puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için "bağımsız gruplar için t-testi" kullanılmış ve anlamlılık düzeyi olarak .05 güven düzeyi benimsenmiştir. Araştırmada elde edilen veriler SPSS programı ile analiz edilmiştir.

3. Bulgular

İlkokul 4.sınıf öğrencilerinin cinsiyetlere göre doğa sevgisi, temizlik ve sağlıklı olma tutumlarına ilişkin t testi sonuçları Tablo 1'de görülmektedir.

Tablo 1 Cinsiyetlerine Göre Öğrencilerin Doğa Sevgisi, Temiz Olma ve Sağlıklı Olma Tutumları

		N	\bar{X}	S	sd	t	p
Doğa Sevgisi	Kız	55	61,11	8,42	101	-1,16	,267
	Erkek	48	63,04	9,16			
Temizlik	Kız	55	58,75	7,13	101	,388	,699
	Erkek	48	58,10	9,6			
Sağlıklı Olma	Kız	55	88,07	10,13	101	-,712	,478
	Erkek	48	89,42	8,86			

Erkek öğrencilerin doğa sevgisi (\bar{X} =63,04) kızlardan (\bar{X} =61,11) daha yüksektir ve aralarında anlamlı farklılığın olmadığı tespit edilmiştir ($t(101)$ =-1,16; p =0,267). Sağlıklı olma tutumu açısından da erkek öğrencilerin (\bar{X} =89,42) kız öğrencilerden (\bar{X} =88,07) daha yüksek puan aldıkları ve aralarında anlamlı farklılığın olmadığı ($t(101)$ =-,712; p =0,478) sonucuna ulaşılmıştır. Temizlik tutumunda ise kız ve erkek öğrencilerin tutum puanlarının birbirine yakın olduğu ve aralarında anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir.

İlkokul 4.sınıf öğrencilerinin okul öncesi eğitimi alma durumuna göre doğa sevgisi, temizlik ve sağlıklı olma tutumlarına ilişkin t testi sonuçları Tablo 2’de görülmektedir.

Tablo 2 Okul Öncesi Eğitim Alma Durumuna Göre Öğrencilerin Doğa Sevgisi, Temizlik ve Sağlıklı Olma Tutumları

		N	\bar{X}	S	sd	t	p
Doğa Sevgisi	Evet	55	62,35	9			
	Hayır	48	61,63	8,6	101	,414	,680
Temizlik	Evet	55	59,73	7,53			
	Hayır	48	56,98	9,03	101	1,684	,095
Sağlıklı Olma	Evet	55	89,13	9,63			
	Hayır	48	88,21	9,49	101	,486	,628

Doğa sevgisi, temizlik ve sağlıklı olma tutumları, okul öncesi eğitimi alma açısından incelendiğinde, okul öncesi eğitimi alan öğrencilerin almayanlara göre daha yüksek tutuma sahip olduğu ve aralarında tüm boyutlarda anlamlı farklılığın bulunmadığı belirlenmiştir ($p>0,05$).

Okul öncesi alan öğrencilerin doğa sevgisi ($\bar{X}=62,35$) almayanlardan ($\bar{X}=61,63$) yüksektir ve aralarında anlamlı farklılığın olmadığı tespit edilmiştir ($t(101)=,414$; $p=0,680$). Temizlik tutumu açısından da okul öncesi eğitimi alan öğrencilerin ($\bar{X}=59,73$) almayan öğrencilerden ($\bar{X}=56,98$) daha yüksek puan aldıkları ve aralarında anlamlı farklılığın olmadığı ($t(101)= 1,684$; $p=0,095$) sonucuna ulaşılmıştır. Sağlıklı olma tutumunda da okul öncesi eğitimi alan öğrenciler ($\bar{X}=89,13$) almayanlardan ($\bar{X}=88,21$) yüksek puan aldıkları ve aralarında anlamlı farklılığın olmadığı tespit edilmiştir ($t(101)=,486$; $p=0,628$).

Öğrencilerin doğa sevgisi, temizlik ve sağlıklı olma tutumları ile baba ve anne eğitim durumuna göre incelenmesinde öncelikle varyansların homojenliği Levene testi ile sınanmış ve tek yönlü varyans analizi (one way ANOVA) yapılmıştır. Levene testi ve tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 3 ve Tablo 4’te görülmektedir.

Tablo 3 Baba Eğitim Durumuna Göre Öğrencilerin Doğa Sevgisi, Temizlik ve Sağlıklı Olma Tutumları

		N	\bar{X}	S	sd	F	p
Doğa Sevgisi	1 İlkokul	20	62,40	11,13			
	2 Ortaokul	34	62,85	8,13			
	3 Lise	29	62,86	8,41	4	1,161	,333
	4 Üniversite	15	57,53	6,46			
	5 L.Üstü	5	63,20	9,76			
Temizlik	1 İlkokul	20	55,50	7,60			
	2 Ortaokul	34	58,50	9,49			
	3 Lise	29	60,62	8,01	4	1,178	,326
	4 Üniversite	15	58,60	7			
	5 L.Üstü	5	56,80	7,22			
Sağlıklı Olma	1 İlkokul	20	88,50	10,36			
	2 Ortaokul	34	88,74	9,49			
	3 Lise	29	90,76	9,96	4	,810	,522
	4 Üniversite	15	86,27	9,43			
	5 L.Üstü	5	84,60	6,95			

Tablo 4 Anne Eğitim Durumuna Göre Öğrencilerin Doğa Sevgisi, Temizlik ve Sağlıklı Olma Tutumları

		N	\bar{X}	S	sd	F	p
Doğa Sevgisi	1 İlkokul	44	62,23	9,51			
	2 Ortaokul	34	61,85	7,68			
	3 Lise	18	61,61	9,30	4	,194	,941
	4 Üniversite	5	64,20	10,76			
	5 L.Üstü	2	58	5,66			
		N	\bar{X}	S	sd	F	p
Temizlik	1 İlkokul	44	57,45	9,98			
	2 Ortaokul	34	58,82	7,83			
	3 Lise	18	60,72	8,69	4	,921	,455
	4 Üniversite	5	59,40	3,36			
	5 L.Üstü	2	51	2,83			
		N	\bar{X}	S	sd	F	p
Sağlıklı Olma	1 İlkokul	44	88,50	11,35			
	2 Ortaokul	34	89,06	8,13			
	3 Lise	18	89,17	7,20	4	,268	,589
	4 Üniversite	5	89	11,40			
	5 L.Üstü	2	82	7,07			

Anne eğitimi durumuna göre annesi üniversite ($\bar{X}=64,20$) ve ilkokul mezunu ($\bar{X}=62,23$) olan öğrencilerin annesi “ortaokul, lise ve lisansüstü” mezunu olan öğrencilerden, doğa sevgisi tutumunun daha yüksek olduğu görülen tabloda, verilen cevaplar arasında anlamlı farklılık yoktur ($F(4)=,194$; $p=0,941$).

Temizlik tutumunda ise annesi “lise” mezunu ($\bar{X}=60,72$), “üniversite” ($\bar{X}=59,40$) ve “ortaokul” ($\bar{X}=58,82$) mezunu olan öğrencilerin puanları, annesi “ilkokul ve lisansüstü” mezunu olanlardan daha yüksek ortalamaya sahip olduğu, verilen cevaplar arasında anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir ($F(4)=,921$; $p=0,455$).

Sağlıklı olma tutumunda ise annesi “lise” ($\bar{X}=89,17$), “ortaokul” ($\bar{X}=89,06$), “üniversite” ($\bar{X}=89$) ve “ilkokul” ($\bar{X}=88,50$) mezunu olan öğrencilerin puanları, annesi “lisansüstü” ($\bar{X}=82$) mezunu olanlardan daha yüksek ortalamaya sahip olduğu, verilen cevaplar arasında anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir ($F(4)=,268$; $p=0,589$).

4. Sonuç

İlkokul 4.sınıf öğrencilerinin doğa sevgisi, temizlik ve sağlıklı olma tutumları cinsiyetlere göre incelendiğinde erkek öğrencilerin doğa sevgisi kızlardan yüksek olduğu ve aralarında anlamlı farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Kesicioğlu ve Alisinanoğlu (2009) yaptıkları çalışmada, cinsiyet ile doğa unsurlarına karşı tutum arasında anlamlı bir farklılık olduğunu saptamıştır. Erkek çocukların doğa unsurlarına karşı tutumları, kız çocuklara göre daha olumludur. Bu bulgu, doğa unsurlarına karşı tutumlar ile cinsiyet arasında bir ilişki olduğu şeklinde de yorumlanabilir. Erkek çocukların puan ortalamasının kız çocuklardan daha yüksek olmasında, erkek çocukların aileler tarafından daha serbest bırakılması ve bunun bir sonucu olarak da açık alanda daha fazla zaman geçirmesinin neden olduğu söylenebilir. Aydın ve Çepni (2012), ilköğretim öğrencilerinin çevre tutum ölçeği puanlarının cinsiyet

değişkenine göre kız ve erkek öğrencilerin puanları arasında erkekler lehine bir fark olduğunu tespit etmiştir.

Temizlik tutumunda ise kız ve erkek öğrencilerin tutum puanlarının birbirine yakın olduğu ve aralarında anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir. Kahveci ve Demirtaş (2012), ilköğretim 6., 7. ve 8. sınıflarında öğrenim görmekte olan öğrencilerin temizlik ve hijyen algılarını belirlemeye yönelik olarak yaptıkları araştırmalarında, “Kişisel Temizlik ve Bakım” boyutuna yönelik algıların en yüksek düzeyde olduğunu, “Okul Çevresi Temizliği” boyutuna yönelik algıların ise en düşük düzeyde olduğunu ve 6. sınıf öğrencilerinin 7. ve 8. sınıf öğrencilerine oranla “Temizlik ve Hijyen” algılarının daha yüksek düzeyde gerçekleştiğini tespit etmişlerdir. Cinsiyet değişkeni açısından “Kişisel Temizlik ve Bakım” boyutuna yönelik kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla daha yüksek düzeyde algılara sahip olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Erkek öğrencilerin kişisel temizlik ve bakım algıları kız öğrencilerden daha düşük düzeyde gerçekleşmiştir. “Sınıf Temizliği” ve “Okul Binası Temizliği” boyutlarına yönelik kız öğrencilerin algı ortalamaları erkek öğrencilere oranla daha yüksek düzeydedir. Kız öğrenciler sınıflarının ve okullarının temiz ve sağlıklı olduğuna yönelik erkek öğrencilere göre daha yüksek algılara sahiptirler. “Okul Çevresi Temizliği” boyutuna yönelik ise erkek öğrenciler kız öğrencilere göre daha yüksek algı düzeylerine sahiptirler. Kitiş ve Bilgili (2011), ilköğretim öğrencilerinin el hijyeni ile ilgili bilgi ve uygulamalarının ve video destekli el hijyeni eğitiminin etkinliğinin değerlendirilmesi amacıyla yaptıkları araştırmalarında, yapılan eğitimin çocukların el yıkama bilgileri ve el yıkama becerilerinin gelişmesinde etkili olduğu ve okullarda okul sağlığı hemşiresinin bulunmasının sağlıklı yaşam davranışlarının kazandırılmasında, bu kapsamda öğrencilerin el hijyeni becerisi ve alışkanlığı geliştirmelerinde katkı sağlayabileceğini tespit etmişlerdir.

Sağlıklı olma tutumu açısından da erkek öğrencilerin kız öğrencilerden daha yüksek puan aldıkları ve aralarında anlamlı farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Pelen ve Günay (2013) yapmış oldukları çalışmada, ilköğretim öğrencilerin kişisel hijyen, beslenme, hastalıklardan korunma ve sağlık hizmetlerinden yararlanma konularındaki bilgi, tutum ve davranışları yetersiz olduğunu, sağlık eğitimi ile öğrencilerin sağlıkla ilgili bilgi, tutum ve davranışları olumlu yönde değiştirilebildiğini ve okullarda sağlık eğitiminin sürekli olması ve eğitimcilerin davranışları ile desteklenmesi gerektiğini tespit etmişlerdir.

Tahiroğlu ve Çetin (2012)'in yapmış olduğu çalışmada, değer eğitimi yöntemlerine uygun geliştirilen etkinliklerin, öğrencilerin sağlıklı olmaya ilişkin tutumları ve davranışları üzerinde olumlu bir etki yaptığı görülmüştür.

Okul öncesi eğitimi alma durumuna göre okul öncesi alan öğrencilerin doğa sevgisi almayanlardan yüksektir ve aralarında anlamlı farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Temizlik tutumu açısından da okul öncesi eğitimi alan öğrencilerin almayan öğrencilerden daha yüksek puan aldıkları ve aralarında anlamlı farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Sağlıklı olma tutumunda da okul öncesi eğitimi alan öğrenciler almayanlardan yüksek puan aldıkları ve aralarında anlamlı farklılığın olmadığı tespit edilmiştir.

Baba eğitimi durumuna göre babası lisansüstü mezunu olan öğrencilerin doğa sevgisinin daha yüksek olduğu görülen tabloda, lise mezunu ve üniversite mezunu olanlarında yüksek olduğu görülmekte olup, verilen cevaplar arasında anlamlı farklılık yoktur. Aydın ve Çepni (2012), babalarının eğitim durumu ilköğretim düzeyinde olan öğrencilerin çevre tutum puanlarının aritmetik ortalaması üniversite düzeyinde olanların çevre tutum puanlarının daha yüksek olduğunu ve çevreye yönelik tutum puanları baba eğitim düzeyine bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiğini tespit etmiştir.

Temizlik tutumunda ise babası lise mezunu, üniversite ve ortaokul mezunu olan öğrencilerin puanları, babası lisansüstü ve ilkokul mezunu olanlardan daha yüksek ortalamaya sahip olduğu, verilen cevaplar arasında anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir. Sağlıklı olma tutumunda ise babası lise mezunu, ortaokul ve ilkokul mezunu olan öğrencilerin puanlarının daha yüksek ortalamaya sahip olduğu, verilen cevaplar arasında anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir.

Anne eğitimi durumuna göre annesi üniversite ve ilkokul mezunu olan öğrencilerin ortaokul, lise ve lisansüstü mezunu olan öğrencilerden, doğa sevgisi tutumunun daha yüksek olduğu görülürken, verilen cevaplar arasında anlamlı farklılık yoktur. Aydın ve Çepni (2012), ilköğretim öğrencilerinin, çevreye yönelik tutum puanlarının anne eğitim düzeyi değişkenine göre ortaöğretim düzeyinde olanların çevre tutum puan ortalaması daha yüksek olduğunu ve ilköğretim öğrencilerinin çevreye yönelik tutum puanları arasında anlamlı farklılık bulunmadığını tespit etmiştir.

Temizlik tutumunda ise annesi lise mezunu, üniversite ve ortaokul mezunu olan öğrencilerin puanları, annesi ilkököl ve lisansüstü mezunu olanlardan daha yüksek ortalamaya sahip olduğu, verilen cevaplar arasında anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir. Sağlıklı olma tutumunda ise annesi lise mezunu, ortaokul, üniversite ve ilkököl mezunu olan öğrencilerin puanlarının daha yüksek ortalamaya sahip olduğu, verilen cevaplar arasında anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir.

5. Öneriler

Yaşama dair temellerin atıldığı, öğrenilenlerin unutulmadığı ve yaşantıların kalıcı olduğu ilkököl eğitimi, öğrencilerin hayat boyu öğrenmelerinde de etkili olmaktadır. İlkokul öğrencilerinin doğa sevgisinin gelişmesinde kız öğrencilerin de erkek öğrenciler kadar okul içi ve okul dışı etkinliklerde aktif görev alması sağlanabilir. Toplumun temiz ve sağlıklı olması, bireylerin temiz ve sağlıklı olmasından geçer. Temizlik ve sağlıklı olma konusunda tüm sivil toplum kuruluşlarının konuya dikkat çekmesi gerekir. Okulöncesi eğitim alan öğrencilerin ilkökula başlarken hazırbulunuşluk düzeylerinin yüksek olduğu bilinmektedir. Okulöncesi eğitimde doğa sevgisi, temizlik ve sağlıklı olma ile ilgili etkinlikler, ilkökuldaki doğa sevgisi, temizlik ve sağlıklı olma tutumlarını olumlu etkileyeceğinden okulöncesi eğitimin yaygınlaştırılmasına önem verilmelidir. Anne ve babaların çocuklarıyla doğa sevgisi, temizlik ve sağlıklı olmaya yönelik yapacağı etkinlikler, çocuklara rol model olma açısından önemlidir. Bu bakımdan okul içi ve okul dışı etkinliklere anne babaların katılımı öğrencilerin doğa sevgisi, temizlik ve sağlıklı olma tutumlarını olumlu yönde geliştirebilir.

Kaynaklar

- Atasoy, E. & Ertürk H. (2008). "İlköğretim Öğrencilerinin Çevresel Tutum ve Çevre Bilgisi Üzerine Bir Alan Araştırması", *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt-Sayı: 10-1*.
- Aydın, F. & Çepni, O. (2012). "İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Çevreye Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi (Karabük İli Örneği)", *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 18,189-207*.
- Ek, H. N. Kılıç, N. Ögdüm, P., Düzgün, G. & Şeker, S. (2009). "Adnan Menderes Üniversitesinin Farklı Akademik Alanlarında Öğrenim Gören İlk ve Son Sınıf Öğrencilerinin Çevre Sorunlarına Yönelik Tutumları Ve Duyarlılıkları" *Kastamonu Eğitim Dergisi Cilt:17 No:1, 125-136*.
- İleri, R. (1998). "Çevre Eğitimi ve Katılımın Sağlanması". *Ekoloji Dergisi, 28, 3-9*.
- İnceoğlu, M. (2010). "Tutum, Algı, İletişim" İstanbul: Beykent Üniversitesi Yayınevi.
- Kahveci, G. & Demirtaş, Z. (2012). "İlköğretim Okulu 6., 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Temizlik ve Hijyen Algıları" *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi, Sayı: 2, Sayfa Numaraları : 51-61*.
- Karasar, N. (2012). "Bilimsel Araştırma Yöntemi". Ankara: Nobel yayın Dağıtım.
- Kescioğlu, O. S. & Alisinanoğlu, F. (2009). "60-72 Aylık Çocukların Çevreye Karşı Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi" *Ahi Evran Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 10, Sayı 3, Aralık 2009, Sayfa 37-48*.
- Kitiş, Y. & Bilgili, N.(2011). "İlköğretim Öğrencilerinde El Hijyeni ve El Hijyeni Eğitiminin Etkinliğinin Değerlendirilmesi". *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi 2011;4: 93-102*.
- Köşker, N.(2013). "İlkokul Öğrencileri ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Doğaya İlişkin Algıları ve Sorumluluklarına Yönelik Düşünceleri", *Turkish Studies, Volume 8/3, Winter 2013, P. 341-355, Ankara-Turkey*.
- MEB (2013). "Okul Öncesi Eğitimi Programı", Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basım Evi.
- Özdemir, O. (2007). "Yeni Bir Çevre Eğitimi Perspektifi: "Sürdürülebilir Gelişme Amaçlı Eğitim", *Eğitim ve Bilim Dergisi, Cilt 32, Sayı 145*.
- Özgen, N., Bindak, R. & Birel, F. K. (2007). "Coğrafya Dersine Yönelik Bir Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi". *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 8 (13), 58- 64*.
- Özkubat, S. & Demiriz, S. (2013). "Çevreye Karşı Motivasyon Ölçeği'nin Okul Öncesi Öğretmen Adayları Üzerinde Geçerlik Güvenirlik Çalışması", *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 2(1), 87-114,2013* <http://Dergi.Amasya.Edu.Tr> 87.
- Pelen, K. & Günay, O. (2013). "İlköğretim Okulu Öğrencilerine Verilen Sağlık Eğitiminin Öğrencilerin Bilgi, Tutum Ve Davranışlarına Etkisi", *Sağlık Bilimleri Dergisi, 22, 52-63*.
- Resmi Gazete, (1973). Millî Eğitim Temel Kanunu.
- Sarıkaya, N. & Altunışık, R. (2011). "Kişisel Bakım" Olgusu ve Kişisel Bakım Ürünlerine Yönelik Tüketici Tutum ve Tercihlerini Etkileyen Faktörler Üzerine Bir Araştırma, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İibf Dergisi, Ekim 2011, 6(2), 389-413*.
- Şahin, F. (2000). "Okul Sağlığı". *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi, 9: 210-212*.

- Tahiroğlu, M. (2011). "İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Doğa Sevgisi, Temizlik ve Sağlıklı Olma Deđerlerinin Öđretimi Ve Deđerlere İlişkin Öğrenci Tutumlarının Belirlenmesi". Yayımlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tahiroğlu, M. & Çetin, T. (2012). "İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Sağlıklı Olmaya Önem Verme Deđerinin Öđretimine İlişkin Öğrenci Tutumları". Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 12 (2),Bahar, 1633-1651.